

Torsdagen den 28 januari

Kl. 12.00–12.32
14.00–14.58

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 14 och 15 januari justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:313

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:313 Ineffektiva arbetsmarknadsutbildningar
av Christian Holm Barenfeld (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 2 februari.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan
ändras.

Stockholm den 27 januari 2016

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Interpellation 2015/16:328

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:328 Förenklade biståndsbedömningar
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 februari 2016.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 26 januari 2016

Socialdepartementet

Åsa Regnér (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2015/16:329

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:329 Särskilda boendeformer för äldre
av Lars-Arne Staxäng (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 februari 2016.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 27 januari 2016

Socialdepartementet

Åsa Regnér (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2015/16:330

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:330 Brister i äldreomsorgen
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 februari 2016.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 26 januari 2016

Socialdepartementet

Åsa Regnér (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 3 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

P8_TA(2015) 0395 till konstitutionsutskottet

*Svar på
interpellationer*

**§ 4 Svar på interpellation 2015/16:273 om skydd för offer för
hämndporrbrott**

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Edward Riedl har frågat mig vilka initiativ jag har tagit för att stärka och anpassa lagstiftningen för att bättre skydda individer som har fallit offer för till exempel hämndporrbrott.

Jag vill börja med att betona att det naturligtvis är fullständigt oacceptabelt att sprida exempelvis filmade sexuella handlingar mot någons vilja. Det är en allvarlig kränkning av integriteten för dem som utsätts. Det är framför allt flickor och unga kvinnor som drabbas.

Det är viktigt för regeringen att säkerställa att det finns ett fullgott straffrättsligt skydd mot hot och kränkningar oavsett om de sker på nätet eller i andra forum. Framväxten av internet har inneburit positiva förändringar för yttrandefriheten och den demokratiska debatten. Utvecklingen har emellertid också medfört att hot och andra former av kränkningar av den personliga integriteten tagit nya former. Det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten måste därför vara anpassat till samhällsutvecklingen och den moderna tekniken.

Att sprida filmer med sexuellt innehåll mot någons vilja är i de flesta fall redan i dag straffbart som grovt förtal. Även om många klandervärda gärningar alltså redan är straffbara finns det skäl att överväga om det straffrättsliga skyddet är tillräckligt starkt.

En utredning har därför i uppdrag att bland annat lämna förslag till hur ett utvidgat straffrättsligt skydd mot spridning av bilder eller andra uppgifter med ett integritetskänsligt innehåll skulle kunna utformas utanför det grundlagsskyddade området. Utredningen ska också ta ställning till om mer kvalificerade ärekränkingsbrott bör kunna ge rätt till brottsskadeersättning.

Utredningen ska redovisa sitt uppdrag i nästa vecka, och jag vill inte föregripa den redovisningen. När utredningen väl har överlämnats är jag beredd att återkomma med förslag till lagändringar och andra åtgärder som behöver vidtas.

Anf. 2 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Hämndporr är för många fortfarande ett obekant begrepp. Precis som ministern beskriver handlar det oftast om att en kille eller man har en bild eller film av en inte sällan ung tjej i ett sexuellt sammanhang. Den kan vara smygfilmad eller tagen i samförstånd vid tillfället. Men vid något tillfälle, kanske när tjejen gör slut, hämnas killen eller mannen genom att lägga ut den på internet. Inte sällan letar sig sedan filmen eller bilden fram till någon porrsajt, där den sedan aldrig kommer att kunna raderas.

I dag faller den här typen av brott under det som kallas förtalsbrott. Det resulterar i några tusenlappar i böter om killen eller mannen fälls.

Herr talman! Dagens lagstiftning och ministern talar om det här i termer av förtalsbrott. Det är en gammal lagstiftning som är tänkt att hantera en helt annan typ av brottslighet än den vi ser på internet i dag. Dagens förtalslagstiftning, den som finns i lagboken just nu, skrevs 40 år innan internet ens fanns. Det säger sig självt att den lagstiftningen i det här sammanhanget är omodern och inte anpassad till dagens brottslighet på nätet.

Hämndporr ska vara ett sexualbrott, inte ett förtalsbrott. Att lägga upp en sexfilm med sin före detta flickvän för att hämnas när hon gjort slut är ingenting annat än en virtuell våldtäkt. En ung kvinna får sitt liv ödelagt och tvingas flytta och byta skola eller jobb. Hon tvingas fortsätta leva sitt liv med vetskapen att hon för alltid finns på internet, där alla kan se henne ha sex. Att förstöra en ung kvinnas liv måste kosta mer än några tusenlappar i böter. Den som gör detta ska sitta i fängelse och inget annat.

Andra länder såsom Tyskland, Israel, Storbritannien och delar av USA har redan förstått hur den här typen av brottslighet skadar brottsoffret. Där riskerar män som begår den här typen av brott betydligt högre böter och fängelsestraff på ända upp till fem år.

Dagens unga i Sverige växer upp i en ständigt uppkopplad värld. Smarta telefoner och konstant tillgång till internet gör att den digitala världen på många sätt inte längre går att skilja från den verkliga, då allt är sammankopplat.

Dagens lagstiftning ger inte ett tillräckligt gott skydd för våra unga, som lever en stor del av sina liv i sociala medier. Vi behöver göra mycket på många områden för att unga människor inte ska fara illa med den nya tekniken. Låt oss börja med att kalla sexualbrott på internet för just sexualbrott och se till att de får en straffpåföljd därefter!

Herr talman! Jag vill tolka ministern som att han kan tänka sig att tuffa till lagstiftningen på det här området. Att förstöra en ung kvinnas liv måste kosta mer än några tusenlappar i böter. Jag kommer att fortsätta jobba för det, och som jag tolkar ministern kommer han att delta i detta.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tänker inte bara delta i detta; jag tänker försöka göra någonting åt det. Jag tror att vi har en gemensam strävan i så måtto. Jag delar Edward Riedls resonemang i de allra flesta delar.

Dessutom kommer alltså interpellationen sällsynt lägligt eftersom jag redan på onsdag i nästa vecka tar emot en utredning som har sett över just den här lagstiftningen.

Det här är som Edward Riedl säger ett stort och växande problem. Vi har en ålderdomlig lagstiftning att förhålla oss till, tillkommen i en helt annan tid. Titta bara på bestämmelserna kring förtal och ärekränkning – de bestämmelserna kom till i en tid då man kanske ville beivra skvaller på bygden och ärekränkningar. Man ville beivra rena förolämpningar öga mot öga. Så var det på den tiden. Men den nya tekniken gör ju att den här typen av förtal och skvaller och att lägga ut bilder och filmer av den typ som Edward Riedl talar om blir mycket större och gör mycket större skada.

För det första ligger de kvar i evig tid, de här bilderna eller filmerna. Människor kanske kan glömma förtal i normala fall, men internet glömmes aldrig. Det kommer alltid att finnas där.

För det andra kan det nå dig överallt. Du kan flytta från byn där du kanske var utsatt för skvaller och förtal, men du kan aldrig flytta från internet. Det kommer att nå dig överallt. Någon gång i framtiden, till exempel när du söker jobb och arbetsgivaren googlar ditt namn, kommer det plötsligt bilder, skvaller, förtal, osanna uppgifter eller vad det nu är vi talar om. Frågan är ju bredare än så här; den rör hämndporr, som är ett av de värsta inslagen, men det finns många andra inslag. Det här kan förstöra människors liv. Så är det.

Vi måste modernisera, stärka och strama åt lagstiftningen. Vi måste se till att det här bekämpas på ett bättre sätt. Som jag sa är det så lyckligt att jag redan i nästa vecka tar emot en utredning med ett antal förslag. Jag ska inte gå händelserna i förväg, men jag vill säga att jag vill ha en förtydligad lagstiftning på det sättet. Det ska vara otvetydigt kriminellt att sprida sådana bilder eller filmer.

Vi behöver också en starkare lagstiftning totalt sett vad gäller vilka påföljder förövaren kan drabbas av. Man bör också kunna få brottskadeersättning, tycker jag, om man utsätts för den här typen av kränkningar.

Vi får som sagt ett förslag i nästa vecka. Det blir sedvanlig remissperiod på det, och sedan kommer jag så fort som möjligt att gå till riksdagen med en ny lagstiftning så att vi rättar till det här. Jag är säker på att en bred majoritet i riksdagen kommer att stå bakom stramare regler på det här området.

Anf. 4 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Hämndporr kan vara både rörliga bilder och stillbilder, smygtagna eller frivilliga. Det kan vara stulna bilder, och de kan spridas på nätet eller på annat sätt. Oftast är det en kille eller man som vill hämnas på en tjej eller ung kvinna och därför gör materialet publikt på internet. Den typen av bilder och filmer hamnar sedan på porrsajter där de aldrig kan tas bort.

Problemet är att spridning av sådana filmer och bilder i dagens lagstiftning behandlas som förtalsbrott – jag noterar att ministern återkommer till det flera gånger – och det är synd. Jag tycker att vi ska kalla sexualbrott för vad det är, nämligen just sexualbrott och inte förtal.

Vi måste göra om lagstiftningen, och det måste ske så fort som möjligt. Att förstöra en ung människas liv och det sedan resulterar i några tusenlappar i böter är inte rimligt. Den här brottsligheten kan drabba unga tjejer och killar men även äldre. Det vanligaste är att den drabbar de unga tjejerna och kvinnorna, men den kan drabba precis vilken ung människa som helst som växer upp i vårt samhälle i dag.

Ministern beskrev det hela på ett bra sätt. Lagstiftningen togs fram i en tid när den skulle hantera skvaller på bygden. Så ser det inte ut i dag. Samma kille som i dag lägger ut filmerna eller bilderna på internet, där de hamnar på porrsajterna och aldrig går att radera, spred före internet kanske ut något rykte som för tjejens del var ofördelaktigt. Men som ministern var inne på gick det ryktet att flytta ifrån, även om det inte var optimalt. Det gick att ta sig bort från det.

Internet finns där för evigt, och allt som hamnat där finns också för evigt. Det gör att det hela blir så mycket värre och vittnar om varför vi så fort som möjligt måste göra något åt det.

Den unga flickan kanske inte ens vet om att hon har blivit fotograferad eller filmad. Hon behöver inte ha annat riskbeteende än att vara tillsammans med en kille i unga år. Det kan vara nog för att råka ut för detta om hon har oturen att träffa fel kille.

Herr talman! Jag har lämnat ett förslag till riksdagen som ska behandlas under innevarande riksmöte. Ingen blir gladare än jag ifall ministern förekommer det och lägger fram förslag till ny lagstiftning. Ministern sa – vilket var bra – att det här är en del av den lagstiftning som måste till för att hantera den nya typen av brottslighet som förekommer på internet.

Jag vill vara tydlig med att vi måste få en lagstiftning som säger vad det är fråga om. Det är fråga om sexualbrott, inte förtalsbrott. Det är jätteviktigt att det kommer fram, och jag hoppas att ministern, när han tar fram lagförslag, hörsammar det.

Prot. 2015/16:60
28 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror inte att vi står särskilt långt ifrån varandra. Det är en uppgift som vi får ta oss an gemensamt.

Det handlar om att ta fram en ny lagstiftning som är modern och stramare och som ser strängare på den typen av handlingar än den tidigare. Det är, som Edward Riedl säger, oftast en man som är gärningsman, och brottsoffret är oftast kvinna, i många fall en yngre kvinna.

Det går inte bara igen i den typ av handlingar som vi nu talar om, att män lägger ut sexfilmer eller nakenbilder på sina tidigare flickvänner. Dessvärre går det igen också när vi har den breda diskussionen om kränkningar på internet generellt. Till exempel berättar många kvinnliga journalister om vad de dagligen är utsatta för på internet i form av hotfulla och kränkande mejl och även skvaller, förtal och annat elände.

Det finns anledning att ta mycket allvarligt på detta. Det var bakgrunden till att utredningen tillsattes, den som jag tar emot nästa vecka. Då ska man även se till den typen av brott.

Det finns inte mycket mer att säga än att vi ska modernisera lagstiftningen. Vi ska öppna upp för att få brottsskadeersättning också i de här fallen, i den mån den som drabbats inte lyckas få ut ersättning av gärningsmannen. Det är så brottsskademekanismen fungerar. Jag tror att det finns anledning för oss att förtydliga dessa frågor. Det arbetet är redan inlett och går in i sitt avgörande skede nästa vecka.

Jag återkommer till riksdagen så fort som möjligt med förslag till ny lagstiftning.

Anf. 6 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag vill passa på att säga att man får vara glad att det finns politiska frågeställningar där vi står nära varandra. Här har vi givetvis ett gemensamt ansvar att hantera en utveckling som går väldigt fort. Det finns mycket att göra, och vi skulle ha kunnat ha en debatt om hela spektrumet på internet. Internet har ändrat förutsättningarna för mycket av den brottslighet vi nu debatterar.

Jag vill på intet sätt förminska de kränkningar som sker på internet, men som jag sagt tidigare är det viktigt att vi inser att man faktiskt kan begå våldtäkt utan att vara i samma rum som den andra. Jag är glad att mina moderata kamrater i justitieutskottet har drivit dessa frågor hårt och lyssnat både på den unga generationen och på dem som jobbar med unga som utsätts för den här typen av brott. Det handlar om att människor utsätts för gärningar som är svåra att läka, på samma sätt som våldtäkter i övrigt.

Jag tolkar ministern så att vi är på väg i samma riktning, och jag hoppas därför att man kommer att kalla sexualbrott för vad det är, nämligen sexualbrott. Det är skillnad på kränkning och sexualbrott, och det måste tydligt framgå i lagstiftningen. Det har betydelse för påföljderna och för mycket annat.

Jag vill tacka ministern för en bra diskussion och hoppas att vi kommer framåt ännu mer vad gäller dessa frågor.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här är frågor där vi inte har stått långt ifrån varandra. Tvärtom har vi jobbat tillsammans med dem. Under förra mandatperioden, när vi var i opposition och jag var ordförande i justitieutskottet, drev vi socialdemokrater dessa frågor. Det känns därför utifrån mina utgångspunkter bra att nu kunna leverera något som vi arbetat länge med och som jag vet att det finns ett brett stöd för i riksdagen.

Jag vill tacka för debatten. Vi kommer att återkomma efter sedvanlig remisstid och den process som vi då har framför oss. Sedan jobbar vi i samma riktning och försöker stärka lagstiftningen på området.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:60
28 januari

Svar på
interpellationer

§ 5 Svar på interpellation 2015/16:320 om Veteranutredningen

Anf. 8 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Allan Widman har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att Veteranutredningens förslag ska omsättas i regeringsbeslut respektive lagstiftningsförslag.

Låt mig inledningsvis betona vikten av att alla veteraner och deras anhöriga ges ett anpassat och ändamålsenligt stöd. Utgångspunkten är att all personal som på statens uppdrag sänds ut i farlig internationell verksamhet bör ges ett sådant stöd före, under och efter tjänstgöringen.

Veteranutredningen har lagt fram sitt slutbetänkande *Svensk veteranpolitik – Ett ansvar för hela samhället* (SOU 2014:27). Remitteringen av betänkandet är avslutad, remissvaren är sammanställda och det bereds vidare i Regeringskansliet.

Även försvarsutskottet har betonat att ansvaret för veteranfrågor bör tydliggöras och ser därför att det finns behov av att inrätta ett centrum för veteranfrågor inom Försvarsmakten.

Försvarsmakten arbetar på regeringens uppdrag löpande med att utveckla arbetet med veteran- och anhörigfrågor inom sitt ansvarsområde. Den 18 december 2015 beslutade regeringen om regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Försvarsmakten och har där gett Försvarsmakten i uppdrag att i budgetunderlaget för 2017 redovisa hur myndigheten avser att fortsätta att utveckla arbetet med veteran- och anhörigfrågor inom sitt ansvarsområde. Försvarsmakten ska även i årsredovisningen för 2016 redovisa genomfört arbete med veteran- och anhörigfrågor.

I regleringsbrevet för 2016 har regeringen också gett Försvarsmakten i uppdrag att senast i samband med delårsrapporten redovisa ett förslag om inrättande av ett särskilt veterancentrum inom myndigheten. I detta uppdrag ska Försvarsmakten sträva efter att arbeta myndighetsöverskridande. Försvarsmaktens förslag kommer att behandlas i Regeringskansliets fortsatta beredning av Veteranutredningens förslag. Regeringen kommer där efter att återkomma till riksdagen.

Anf. 9 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Tack, försvarsministern, för svaret på interpellationen!

I det svar som försvarsministern ger betonar han att försvarsutskottet också har engagerat sig i frågan. Han säger att utskottet har uttalat att veteranfrågor bör tydliggöras, och därför ser utskottet att det finns behov av att inrätta ett centrum för veteranfrågor inom Försvarsmakten.

Herr talman! Jag vill hävda att detta inte är i alla delar korrekt. Jag nödgas därför citera ut försvarsutskottets betänkande nr 7 från 2014/15. Under rubriken Utskottets ställningstagande står det bland annat: ”En utvecklad veteranadministration kan bli en plattform för rehabilitering, stöd-samtal, karriärväxling och forskning om utlandsveteraners svårigheter. Därutöver vill utskottet understryka vikten av att veteranstödet även omfattar civila som tjänstgjort i olika insatser och att ett centrum ska tjäna såväl civila som militära veteraner. Detta är en viktig roll för ett veteran-centrum. Vad utskottet angett bör ges regeringen till känna.”

Således har försvarsutskottet i sitt tillkännagivande inte pekat ut att ett veteranscentrum skulle ligga inom Försvarsmakten som myndighet. Skälen för detta är egentligen två.

Det första skälet är att veteranpolitiken nu alltså har föreslagits omfatta också civila veteraner. Då talar vi om räddningstjänstpersonal som tjänstgör internationellt, biståndsarbetare, sjukvårdspersonal, poliser, personal från Skattemyndigheten och så vidare. Även om dessa personalkategorier oftast befinner sig i civila insatser utsätts de för i princip samma risker och slitage som våra veteransoldater gör i sina militära operationsområden. För bara några månader sedan lyssnade jag på en sjuksköterska som tjänstgjort i ebolaepidemins Liberia, som berättade hur riskfyllt och utsatt hennes uppdrag var och hur traumatiserad hon blev. Det var för mig mycket lätt att se att hennes upplevelser närmast på pricken stämde överens med de upplevelser som soldater tar med sig hem från Afghanistan.

Problemet är att om man lägger ett veterancentrum under Försvarsmakten kommer få civila myndigheter och arbetsgivare att känna sig lockade att skicka sin personal för rehabilitering, stöd och hjälp där. Detta tror jag att också försvarsministern kan föreställa sig. Ett annat problem med ett veterancentrum inom ramen för myndigheten Försvarsmakten är att många veteransoldater inte med sina överordnade och sin arbetsgivare vill diskutera sina upplevelser, hur de känner sig och hur de mår. Vi vet att många av dem söker sig till personer och ställen där de kan vara anonyma.

Herr talman! Sten Tolgfors lyckades med prestationen att samla alla berörda departement – både Försvarsdepartementet och de civila departement som har ansvar för personal utomlands – och få till stånd en utredning ledd av Försvarsdepartementet. Jag hoppas att också Peter Hultqvist nu ska orka med att samla ihop resultatet av utredningen och få sina kollegor med på vagnen.

Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! För vår del är det i slutändan ändå resultatet som är det viktiga. För mig är den organisatoriska formen för detta inte det avgörande. Om debatten ska handla om myndighet kontra centrum och så vidare fastnar man i det organisatoriska resonemanget i stället för att tala om det som kan utformas till ett praktiskt utfall.

Vi har responderat, tycker vi, på de synpunkter och förslag som har lagts fram genom att nu i ett regleringsbrev ställa kravet att man inom ramen för Försvarsmakten ska ta fram ett förslag till veterancentrum. Det är för att vi ska komma igång på något sätt i den här processen.

Vi har också markerat att ett sådant centrum i så fall bör arbeta myndighetsöverskridande. Hur man väljer att driva en sådan här verksamhet blir naturligtvis också något som styr utfallet, om människor känner sig välkomna eller inte. Då ligger det väl i allas intresse att detta, oavsett vilken organisationsform man väljer, måste uppfattas som en verksamhet där människor känner att de kan få det stöd och den hjälp som de efterfrågar. Jag vill avvakta med utsagor, utöver hur detta eventuellt kan antas slå, intill dess att jag har sett ett förslag från Försvarsmakten.

När det gäller själva myndighetsdelen kan jag bara notera vad jag ser i remissvaren. Försvarsmakten, FMV, MSB, Socialstyrelsen, Fortifikationsverket och Statskontoret avråder oss från att bilda en fristående myndighet. Då vill jag analysera vad detta står för.

Vi måste bygga effektiva strukturer. Vi får inte skapa en situation där en myndighet som har skickat ut en person på ett uppdrag plötsligen frånträder ansvaret för det som kommer efteråt. Det är inte en rimlig utveckling. Detta får man väga in när man tittar på detta.

I samband med att vi etablerar den här typen av verksamhet ska vi inte heller åstadkomma någon form av överflöd eller extra administration, utan vi måste se till att detta upplevs som nära, effektivt och starkt serviceinriktat.

De flesta veteraner finns trots allt inom Försvarsmakten. Det är ett av motiven till att vi nu begär att Försvarsmakten ska återkomma i den här frågan.

Vi kommer att jobba vidare med detta på ett konstruktivt sätt. Jag ser inte heller att det finns några djupare motsättningar i principfrågan. Alla vill nog att vi ska ha en bra veteranverksamhet och att vi ska kunna följa upp behoven på ett bra och vettigt sätt. Sedan gäller det nu att hitta fram till den organisatoriska formen.

Vi kommer nu att avvakta det förslag som Försvarsmakten tar fram. Sedan får vi utifrån detta se hur vi går vidare. Jag har inga problem med att resonera med utskottet om de här frågorna och bedriva en dialog där. Det kan jag bara se som positivt i sammanhanget. Jag upplever inte att den politiska motsättningen här är särskilt stor. Snarare känns den konstruerad.

Anf. 11 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Jag tror att försvarsministern just tangerade något väldigt viktigt, nämligen att detta på den politiska nivån inte är ett konfliktfyllt område på något sätt. Men det är känsligt när man kommer ned på myndighetsnivå.

Försvarsministern sa att i remissomgången har olika myndigheter sagt att de inte vill frånträda ansvaret för sin personal. Det tror jag inte heller någonsin var tanken. Däremot måste vi inse att det finns myndigheter – Lantmäteriet, Skatteverket och motsvarande – som skickar en eller två personer utomlands per år. De har inga förutsättningar att på egen hand bygga upp ett rejält stöd för sina civila veteraner. Här krävs det en myndighet som kan stödja den myndighet som är arbetsgivare i dess personalpolitiska

arbete. Det är detta det handlar om: expertis på det rättsliga området, på sjukvårdsområdet med mera.

I utredningen fanns Socialdepartementet, Justitiedepartementet, Utbildningsdepartementet och Försvarsdepartementet representerade, och där fanns företrädare för en lång rad olika myndigheter. Varenda gång frågan om var centret skulle förläggas kom upp var man oense. Någon föreslog, precis som försvarsministern är inne på, att man kanske skulle lägga det inom Försvarsmakten. Då svarade de civila myndigheterna samfällt att det inte kommer på fråga. Då tänkte man att man kanske skulle kunna lägga det under MSB eller Folke Bernadotteakademien, men då sa naturligtvis Försvarsmakten att det aldrig kommer på fråga.

Därför landade vi i den enda praktiska lösningen i denna konfliktfyllda miljö, nämligen att lägga det mitt emellan alla myndigheterna och sedan låta de arbetsgivande myndigheterna sitta i styrelsen för det här centrumet.

Det tål väl att påpekas, herr talman, att just den lösningen med ett fristående centrum, som tyvärr av grundlagsskäl måste vara en myndighet, var utredningen i sin helhet enig om. Det fanns ingen som helst avvikande mening bland alla de myndighetsföreträdare eller departementsföreträdare som var representerade.

Jag lyssnar noga på vad försvarsministern säger. Jag vill gärna ha sagt, herr talman, att försvarsministern har gjort en mycket god vana av att reagera och agera på de tillkännagivanden som har kommit från försvarsutskottet. Det ska han ha en stor eloge för. Jag hoppas att vi kan fortsätta att ha en konstruktiv dialog kring detta framöver och efter det att Försvarsmakten har inkommit med sitt förslag i den första delårsrapporten. Det är verkligen som Peter Hultqvist säger. Det viktiga är att hjälpen kommer till stånd och att inte bara veteransoldater utan också annan personal i internationell tjänst som utsätts för både risker och slitage får ett ändamålsenligt stöd före, under och efter insatsen.

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag vet att jag har någon extra replikmöjlighet, men det känns lite grann som att vi har klarat ut väsentligheterna i den här debatten.

Vi får nu det här förslaget från Försvarsmakten. Jag är beredd att därefter möta utskottet för en diskussion – eller om vi tar det genom presidium eller hur vi nu väljer – så att vi kan få en inledning i fråga om hur vi kan hantera det här vidare. Sedan får vi väl på olika sätt försöka se till att vi får till stånd en verksamhet som fyller ändamålen.

Jag delar uppfattningen att vi måste jobba myndighetsöverskridande och att det vi gör måste vara öppet på bredden. Däremot har jag inte låst mig vid den organisatoriska formen. Vi får se hur de olika utfall vi har framför oss kommer att se ut.

Jag får tacka för en konstruktiv fråga. Det är en debatt som egentligen handlar om att vi båda vill lösa problemet på något sätt. Sedan vill jag för min del återkomma.

Anf. 13 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Det var en liten tanke som faktiskt slog mig, herr talman, här i talarstolen. Peter Hultqvist är nu också ansvarig för den utmanande uppgiften att rekonstruera ett svenskt totalförsvar. Det kan nog vara rimligt

att också se de myndighetsöverskridande samarbetena på det veteranpolitiska området som en del i ett sådant arbete.

Prot. 2015/16:60
28 januari

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.32 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Statsministerns frågestund

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 14 ANDRE VICE TALMANNEN:
Jag hälsar statsministern välkommen.

Kontrollen över de offentliga finanserna

Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Statsministern! Sverige har varit känt för sin starka ekonomi, men nu går utvecklingen åt fel håll. Vi ser hur underskotten ökar och snart är över 90 miljarder större. Vi ser hur 90 000 personer riskerar varaktig arbetslöshet om ingenting görs åt integrationen. Och vi ser hur regeringen saknar en plan.

Sverige behöver ledarskap och reformer för att ta tag i viktiga utmaningar: för att få fler i arbete, för att stärka skolan och inte minst för att möta den stora integrationsutmaningen. Vi moderater presenterar konkreta förslag. Senast förra veckan presenterade vi förslag på hur kontrollen över de offentliga finanserna bäst kan stärkas. Det kom olika besked från regeringen då. Statsministern själv sa samma dag både att vi nog får tänka till om vad som är bäst för Sverige och att det här kan vara förödande. Finansminister Magdalena Andersson sa att regeringen är öppen för att lyssna. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson sa att detta inte är genomtänkt.

Det är uppenbart att regeringen saknar en sammanhållen plan för Sverige, men jag vill passa på att fråga statsministern här och nu: Är statsministern, som talar så mycket om ansvarstagande och samverkan, beredd att möta de moderata förslagen för hur vi stärker greppet om de offentliga finanserna innan det är för sent?

Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är rätt fascinerande att stå här och höra moderatledaren prata om statsfinansier och underskott. När ni tog över regeringsmakten 2006 hade vi ett överskott på ungefär 70 miljarder kronor. Ni lämnade efter er ett underskott på ungefär lika mycket. Underskottet sköt i höjden för

vartenda år ni satt vid makten. Det är inte första gången som en borgerlig regering lyckas med det. Det fick dessutom till följd att vi haft en lång rad år med underinvesteringar i vårt land – underinvesteringar i bostäder, jobbsatsningar, utbildning och välfärd. Det var resultatet av er politik, och det har vi fått ta över.

Vad är det då vi har gjort? Vi har börjat med att se till att halvera underskottet för att ha ett handlingsutrymme. Det behöver vi i detta läge, när vi har ett stort samhällsbygge och en viktig etableringsinsats framför oss. Vi kommer att pröva ett oändligt antal möjligheter för människor att komma i arbete, för det är det absolut viktigaste. Vuxna människor ska komma i arbete så snabbt som möjligt. Vi har påbörjat det jobbet genom snabbspår. Vi har snabbare utbildning i svenska redan under asyltiden. Vi har tillfört kommunerna nästan 10 miljarder kronor. Vi har höjt stödet för kommunernas mottagande av asylsökande och barn som går i skolan. Vi har vidtagit en rad åtgärder.

Men samhällsbygget kommer också i framtiden att kräva att vi får skatteintäkter och att vi har ordning och reda i finanserna. Det kommer den här regeringen att ha. Vi har sett till att halvera underskotten som ni lämnade efter er. Vi kommer att fortsätta att se till att ha ordning och reda i finanserna, för det är då man kan göra de riktiga investeringarna.

Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Jag kanske ska börja med att upplysa statsministern om att det i år är tio år sedan 2006. Det är också snart två år sedan det senast var valrörelse, den tid då den retorik som statsministern använder kanske hade passat lite bättre.

Nu står jag här och talar om de närmaste åren. Underskotten ökar redan nu och ser ut att öka med över 90 miljarder. Jag har konkreta förslag på hur vi ska möta integrationsutmaningen. Jag tar ordningen för statsfinanserna på allvar. Det är därför jag har lagt fram konkreta förslag, och det är därför jag undrar om statsministern är beredd att ta dem på större allvar.

Jag har en plan för Sverige – för att vi ska kunna koppla ett fastare grepp om statsfinanserna innan det är för sent och för att vi ska kunna få fler i arbete och vända den negativa utvecklingen. Men vilken är statsministerns plan?

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det här är ingen retorik utan sanning. Det är dagens sanning att ni lämnade efter er ett underskott på ungefär 70 miljarder. Det fick vi ärva. Vi har halverat det, och detta har gett oss ett handlingsutrymme.

Det vi nu står inför är ett samhällsbygge som är en stor möjlighet för Sverige. Men det kommer att kräva investeringar. Vad har då Moderaterna för politik? Jo, det handlar om fortsatta skattesänkningar – igen. Det gäller i såväl högkonjunktur som lågkonjunktur. Det spelar ingen roll om det är sol eller regn – det är skattesänkningar ni ska göra. Nu har ni nya.

När vi nu står inför detta samhällsbygge, vad gör ni då? Jo, ni föreslår nedskärningar. Ni har en lista på 25 miljarder i nedskärningar i förhållande till regeringens budget. Det är nedskärningar på jobb, skola, vuxenutbildning och välfärd. Så bygger man inte ett samhälle. Det borde Moderaterna lära sig.

(Applåder)

Anf. 19 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Statsministern! Den kris som är kopplad till den senaste tidens flyktingsituation och regeringens ansvarslösa politik har skapat stora problem i både välfärd och samhällsservice i största allmänhet. Vi ser ekonomiska problem i nästan samtliga landsting. Det går ut över inte minst vården. Vi ser en tandvård som är oerhört belastad. Vi ser en redan krisande skola utsättas för ännu större problem och ännu mer belastning. Inom förskolan räknar man nu med ytterligare tryck. Bostadsläget är katastrofalt. Polisen vittnar om en ohållbar situation. Våld och oroligheter på asylboenden runt om i landet är en sak som belastar polisen, andra myndigheter och andra delar av samhället. Listan på problem kan göras precis hur lång som helst. Jag skulle kunna stå här i hur många inlägg som helst och räkna upp oerhörda problem som regeringens ansvarslösa politik har skapat.

Sedan ska man i ärlighetens namn säga att regeringen under den senaste tiden har vidtagit en del åtgärder för att minska asyltrycket på Sverige. Migrationsministern har varit väldigt tydlig med den ambitionen. Asyltrycket måste minska. Det måste komma färre till Sverige.

I rak motsats till det har regeringen i dag fattat beslut om en utredning om fler lagliga vägar att söka asyl. Fler lagliga vägar innebär rimligen att det blir lättare att söka asyl. Och om det blir lättare att söka asyl innebär det rimligen att det kommer fler.

Jag får inte ihop det här, herr talman. Hur tänker man? Hur rimmar detta med den ambition som bland annat migrationsministern gett uttryck för? Hur ska ni ha det egentligen, statsministern?

Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det var ett lite blandat inlägg. Låt mig börja med välfärden och ekonomin. Vi har i grunden i Sverige bra förutsättningar nu med en stark ekonomisk tillväxt på nästan 4 procent. Vi har en bra tillväxt i investeringarna. Vi har en sjunkande arbetslöshet. Vi har också en ökande sysselsättning. Det är bra grundfundamenta. Men vi har samhällsbygget i dess helhet framför oss. Bland annat måste över 700 000 bostäder byggas.

Till det krävs det skatteintäkter. Det krävs också resurser i våra kommuner. Därför haltar Sverigedemokraternas resonemang betänkligt. Sverigedemokraterna har en tes, och den är naturligtvis att ingen människa borde få korsa våra gränser. Men dessutom, Jimmie Åkesson, vill ni ta bort 90 miljarder kronor från kommunerna.

Min fråga är: Hur tror ni att det blir bättre om man tar 90 miljarder kronor från kommunerna och skär ned på etableringsåtgärderna? Hur ska det tillföra arbetskraft i vårt land? Hur ska kommunerna kunna veta att de har resurser så att de kan hantera en sådan situation? Det måste vara frågan till er. Ni är helt obsoleta i diskussionen, vill jag påstå.

Vi talar om lagliga vägar. Vi i Europa måste ha en annan ordning där människor inte behöver ta de riskfyllda resorna för att kunna söka asyl när de flyr från våld, elände och förtryck. Vi ska ha lagliga vägar i stället för att människor måste göra dessa flykter.

Statsministerns
frågestund

Vi måste kunna utreda hur vi ska kunna göra det så att människor har den möjligheten i stället för att göra farliga resor. Att vi har tagit ned antalet asylsökande har varit viktigt. Det var helt nödvändigt. Vi kommer att stå vid det. Vi måste få färre, och fler måste söka sig till andra länder.

Anf. 21 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Man kan någonstans ifrågasätta värdet av ett frågeinstrument som vi har i Sveriges riksdag om statsministern väljer att svara på den fråga han får genom att ställa en motfråga och i övrigt inte ge något direkt svar. Men det är väl upp till statsministern om han väljer att svara på de frågor han får.

Det talas om samhällsbygge och att det innebär en stor möjlighet för Sverige. Jag har väldigt svårt se den möjligheten. Jag noterar att statsministern här fullständigt ignorerar de problem som jag räknar upp som har skapats av regeringens oansvariga politik. De finns inte. Det är som att jag hittar på problemen.

Det går jättebra för Sverige. Vi har hög tillväxt, arbetslösheten sjunker och allt möjligt. Men problemen är reella problem, herr talman. De finns på riktigt, och de är orsakade av den politik som regeringen bedriver.

Om det nu är så att regeringens ambition är att minska asyltrycket på Sverige, varför tillsätter man en utredning om hur man kan göra det lättare att söka asyl i Sverige?

Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag ber Jimmie Åkesson att lyssna den här gången. Vad jag säger är att det är många människor som gör farliga resor och flyr från förtryck, elände och krig. Vi vill ändra den ordningen. Vi måste se till att ha lägre antal asylsökande till Sverige. Hela EU måste ta sitt ansvar, men helst via att människor har en möjlighet att lagligt ta sig hit. De ska inte behöva fly och dö på vattnet någonstans i södra Europa. Det är skillnaden.

Vad gäller samhällsbygge vill jag återigen säga följande. Vi investerar i infrastruktur, i bostäder, i jobben, i utbildningen och i välfärden. Vi står upp för den svenska modellen. Ni i Sverigedemokraterna har precis sålt er till Anna Kinberg Batra och det moderata gänget. Ni säger: Det spelar ingen roll. Vi kommer inte att förhandla, men vi tänker stödja er ändå.

Sverigedemokraterna är ett högerparti. Nu är det äntligen avslöjat. Ni har lyckats dölja det i retoriken. Nu har ni gjort det klart. Svenska folket vet: Sverigedemokraterna är ett genuint högerparti.

(Applåder)

Marknadshyror

Anf. 23 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Statsminister Stefan Löfven! Bristen på bostäder och hyreslägenheter är ett av våra stora samhällsproblem. Unga människor som vill flytta hemifrån kan inte göra det eftersom de inte hittar en bostad. Andra som kan flytta hemifrån utnyttjas på andrahandsmarknaden med väldigt höga hyror jämfört med den bostad de får. Vi ser hur människor som får ett arbete i en annan del av landet inte kan ta jobbet för att de inte

hittar någonstans att bo. Vi har en jätteutmaning i att bygga hyreslägenheter med rimliga hyror som gör att vi löser det. Det är enda sättet att lösa det på.

Vi har andra utmaningar på bostadsmarknaden. Vi kan se att där man renoverar hyresfastigheter höjs hyrorna ofta med 30, 40, 50 och 60 procent, och människor måste flytta från sina hem för att de inte har råd att bo kvar. När vi kommer till regeringen och de bostadssamtal som börjar i nästa vecka är det sådant som vi vill tala om. Hur kan vi få fart på bostadsbyggandet? Hur kan vi öka hyresgästernas inflytande över sitt eget boende?

Från de borgerliga partierna är det egentligen bara en sak man är intresserad av. Det är marknadshyror. Det är att marknaden ska få bestämma. Om man genomförde marknadshyror när det är akut bostadsbrist och fullständigt är säljarens marknad är det enkelt att räkna ut vad som skulle ske. Människor med låga inkomster skulle få lämna sina hem. Städerna skulle bli ännu mer uppdelade, och fastighetsägarna skulle kunna tjäna väldigt mycket pengar.

Nu hoppas jag i dag få ett besked av dig, Stefan Löfven. Det är dags att säga till de borgerliga i Alliansen: Det blir inga marknadshyror. Ni kan glömma marknadshyror. Vi kommer att tala om riktiga lösningar på riktiga problem, men den här frågan är inte uppe för diskussion. Det blir inga marknadshyror. Får vi höra det?

Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Bostadsproblematiken är precis så allvarlig som Jonas Sjöstedt beskriver den. Vi har bostadsbrist i mer än 180 kommuner. Boverkets prognos är att över 700 000 bostäder måste byggas fram till 2025, så ackordet är gigantiskt.

Det är därför som regeringen redan har påbörjat den största bostads-satsningen på 20 år. Vi tillskjuter 6 miljarder kronor totalt så här långt per år för att vi måste få i gång bostadsbyggandet.

Det handlar om förenklade regler. Det som den förra regeringen hade påbörjat har vi tagit vidare. Vi ser behov av ytterligare enklare regler. Man kan möjligtvis bygga direkt från översiktsplan och hoppa över detaljplaner. Jag var i går i Kalmar. De redovisade att det fungerade på vissa ställen. Det går att snabba på byggprocessen.

Vi måste höja kapaciteten på byggmarknaden. Det gäller att utbilda fler i branschen och få en växande byggbransch i Sverige. Det kan också handla om att ta in företag från andra länder för att vi ska få upp kapaciteten och kunna bygga så mycket.

Vi måste titta över finansieringen. Behöver vi ytterligare investeringsstöd eller andra finansieringsmöjligheter? Vi kan möjligtvis tillföra SBAB kapital för att kunna tjäna som utlåning till både kommunala företag och privata företag.

Allt detta vill vi titta på, inklusive rörligheten. I allt detta ligger Jonas Sjöstedts frågeställning. Argumenten för marknadshyror är att det gör det mer hållbart för dem som ska bygga hyresrätter. De får bättre intäkter för sina kostnader. Båda dessa saker måste man ta hänsyn till.

Prot. 2015/16:60
28 januari

Statsministerns
frågestund

Jag är inte beredd att säga: Nu ska vi införa marknadshyror. Det svaret är klart. Den situation som vi har nu är underskott av bostäder. Alla vet att om man har underskott på en vara så åker priset precis rakt upp. Vi har presumtionshyror gällande nu i 15 år. Vi är beredda att möjligtvis se över de reglerna om det skulle underlätta.

Anf. 25 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Statsministern går som katten runt het gröt i sitt svar. När han närmar sig den heta gröten marknadshyror blir det tyvärr ett tydligt svar. Det gör mig riktigt orolig. Är det så att frågan om marknadshyror är uppe till förhandling? Är det förhandlingsbart att genomföra marknadshyror?

Där skulle jag vilja ha ett tydligt besked. Ni har kunnat ge tydligt besked om fastighetsskatt, att ni inte vill förhandla den frågan. Kan vi inte i dag få ett tydligt besked om att det inte kommer att bli någon öppning om marknadshyror och att frågan inte är uppe till förhandling?

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag är inte beredd att införa marknadshyror. Jag sa precis det, och jag kan säga det en gång till. Det vill jag inte göra, eftersom jag vet vad som händer när man har underskott på en vara eller i det här fallet bostäder. Har man för lite bostäder och släpper prissättningen fri åker priset rakt upp. Det tänker jag inte utsätta Sveriges hyresgäster för.

Däremot är det en legitim diskussion att ta hur de som ska bygga hyresrätter ska känna att det är hållbart och förutsägbart och säga: Vi vill bygga hyresrätter. Det är en viktig diskussion att ta. Det är jag redo att titta på. Vad kan vi göra för att underlätta för att fler ska bygga hyresrätter? Vi måste se ackordet framför oss.

Jag talar om 70 000 lägenheter i snitt per år. Det är gigantiskt stort. Det är ett samhällsbygge som är positivt. Låt oss pröva det. Vi har lagt fram ett antal förslag om sådant som vi ser behöver göras. Jag är öppen för andra förslag. Vi får börja därifrån. Men när det gäller marknadshyror vet jag vart priserna åker.

Utveckling av kärnkraften

Anf. 27 JAN BJÖRKLUND (L):

Herr talman! Växthuseffekten är vår största utmaning i mänskligheten i dag. Vi måste klara av att kraftigt minska koldioxidutsläppen.

En lösning är att lägga ned det moderna samhället, och så minskar vi koldioxidutsläppen. Men jag tror att nästan alla i denna kammare vill att vi ska minska växthusutsläppen och samtidigt klara av att värna jobb, välfärd och ekonomisk utveckling för framtiden. Det är där utmaningen finns.

Det största enskilda området där denna riksdag kan påverka växthuseffekten handlar om energiproduktion, hur vi producerar vår energi. Det är där vi kan påverka. Sedan kan vi påverka genom EU. Men det är där vi själva kan göra något.

Det är många som nu är oroad för vad som sker. En av dem är ordföranden för IF Metall, Stefan Löfvens efterträdare Anders Ferbe, som skriver en artikel i Dagens industri i veckan. Han är djupt oroad över den utveckling som pågår. Under hot om så många negativa förändringar hissar vi varningsflagg, skriver han, för förhastade regeringsbeslut och tankeförbud mot kärnteknik och kärnforskning. Han har ett antal punkter: Stoppa nedläggningarna som är på gång av dagens kärnkraft! Han vill anslå medel till kärnteknisk forskning – ett förslag som jag tror har stöd från många partier i denna riksdag. Man ska ha medel till det som nu stryps. Han skriver att det måste vara öppet för att bygga också en fjärde generations reaktorer som ersättning för dem vi har.

Jag uppfattar att detta på punkt efter punkt går i strid med de besked energiministern och regeringen ger.

Min fråga till Stefan Löfven är: På vilket sätt har IF Metall fel?

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Växthuseffekten är allvarlig. Jag är glad att vi har fått ett Parisavtal, ett globalt avtal, som också riktar blickarna mot vårt eget land. Energiproduktionen är viktig; jag ska återkomma till den.

Transportsektorn är också oerhört viktig. Jag ser att det stora åtagandet nu är att se till att vi har en fossilfri transportsektor. Det ligger stora möjligheter framför oss både vad gäller klimatet och miljön. Men det handlar också om ny teknik och nya jobb. Det osar framtid här, och det ska vi ta till vara.

När det gäller energi och kärnkraft har vi nu en energikommission. Är det någonting som parterna på arbetsmarknaden, näringslivet och de fackliga, har efterfrågat är det en långsiktig lösning på denna fråga. Energikommissionen jobbar precis nu med detta, och jag hoppas att Liberalerna deltar.

Det regelverk vi lever med, Jan Björklund, är det som ni gjorde. Uppmana nu industrin och företagen att bygga kärnkraftverk! Problemet är att energipriset är så lågt. Det är det stora problemet, och det får vi dras med. Nu måste vi se till att lösa detta så att Sverige har en säker tillgång till energi, och vi ska ha det till konkurrenskraftiga priser.

Regeringens ingång i diskussionerna är dock att vi menar att vi ska ha 100 procent förnybar energi. Dit ska vi. Det är upp till Liberalerna att svara upp mot detta. Vi måste ha tillgång till energi. Den överenskommelse som ni slöt och som ni kallade för bred är den som ligger till grund för hur marknaden nu agerar. När man ser att energipriset sjunker säger man: Nu tar vi de äldsta reaktorerna ur drift!

Anf. 29 JAN BJÖRKLUND (L):

Herr talman! Då är det uppenbart att Anders Ferbe inte förstår något. Det är tydligen något han inte fattar här, för han säger raka motsatsen mot statsministern. Men om vi struntar i Anders Ferbe en stund är det ändå så att vi båda förstår – och jag tror att de flesta förstår det – att med de elpriser som just nu finns lönar det sig inte att bygga några kraftverk alls. Det lönar sig inte att bygga kärnkraftverk, men inte heller något annat lönar sig såvida man inte hårdsubventionerar det hela. Då kan allt löna sig. Just nu

lönar sig inget. Men om man bygger ett kraftverk om tio år som ska leverera el i 80 år framåt är det inte elpriserna just i dag som är det avgörande. Det förstår också alla. Vi har ingen aning om hur elpriserna är 2060.

När ni säger 100 procent förnybart måste ni förstå att det betyder något annat än 100 procent fossilfritt. 100 procent förnybart är att lägga ned kärnkraften, samtidigt som det egentligen är det fossilfria vi är ute efter med klimatförändringen. Det är det som står så i strid. Varför tillsätter ni en energikommission om ni redan har bestämt er för att lägga ned kärnkraften?

Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vi ska inte strunta i Anders Ferbe. Jag kan lova dig att jag och Anders Ferbe diskuterar också denna fråga; vi känner varandra ganska väl.

Det talas om överenskommelse. Varför tillsätter vi en energikommission? Jo, av det enkla skälet att Sverige måste ha en långsiktig överenskommelse som såväl industrin och näringslivet som hushållen vet håller över tiden och att villkoren är kända. Det är den vi har bjudit in till. Ni hade en överenskommelse med era fyra partier. Den omfattade en minoritet i Sveriges riksdag. Den var inte hållbar.

Det är detta alla vill ha. I överenskommelsen är det naturligt att man först bildar sig en uppfattning av hur energibehovet ser ut i framtiden. Hur kommer det att vara med nya nät? Kommer vi att kunna lagra energi på ett sätt som vi aldrig har gjort förut? Det är den analysen vi håller på att göra. Vi säger att vi vill ha 100 procent förnybart eftersom det också ska vara CO₂-fritt. Det är klart att detta går hand i hand.

Möt upp där, Liberalerna också, och för den diskussionen i Energikommissionen! Vi kommer att kunna komma i mål. Vi är skyldiga Sverige detta.

Regeringens arbetsmarknadspolitik

Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Senast statsministern och jag stod i de här två talarstolarna och diskuterade och debatterade tog jag upp regeringens arbetslöshetsmål: Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Huvudnumret i regeringens arbetsmarknadspolitik handlar om traineejobben. 32 000 traineejobb utlovades. I november hade det blivit ett enda. Nu har det väl blivit några fler, men regeringens arbetsmarknadspolitik har havererat.

Statsministern tyckte dock att jag skulle glädja mig. Med regeringens politik är vi på g, och målet att Sverige ska ha den lägsta arbetslösheten i Europa 2020 är inga problem. Det var så jag uppfattade den debatten.

Om man tittar i Finansdepartementets prognos, som har vägt in regeringens politik och regeringens budget, ser det dystert ut. Finansdepartementets prognos är att arbetslösheten i Sverige 2019 kommer att vara 6,8 procent. För att vi ska nå EU:s lägsta arbetslöshet året därefter måste vi rimligen ned på 4–4,5 procent.

Jag tog upp detta, och statsministern svarade: Ni har redan dömt ut ett arbetslöshetsmål som gäller för 2020. Ni tittar på en prognos och ser en siffra där borta, och så tror ni att det blir så. Ja, det blir så om man inget gör, men inte om man fortsätter ihärdigt, och det tänker jag göra.

Det är lovvärt. Vi såg en siffra. Vi såg den i regeringens eget finansdepartements prognos. Det är ett finansdepartement som hade lagt in hela regeringens politik i sina beräkningar. Det döms ut av statsministern.

Min fråga till Stefan Löfven är: Hur kan Finansdepartementet ha så fel i sin prognos?

Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Först och främst blir jag förvånad varje gång denna kritik mot arbetslöshetsmålet kommer upp. Detta är enligt mig den viktigaste frågan. Det viktigaste för en vuxen människa är att kunna försörja sig själv. Man kan ha eget företag; man kan driva företag. Men en del ska ha anställning. För mig är det nummer ett. Vi har för hög arbetslöshet i Sverige. Vi måste få ned den. Den är på väg ned nu. Den går ned på totalen. Långtidsarbetslösheten går ned. Ungdomsarbetslösheten går ned. Sysselsättningen går upp. Jag säger inte att det är för evigt.

Om vi tittar ett antal år bort är arbetslösheten där för hög – ja. Den ligger där för att vi nu har fattat ett antal beslut, men de kommer inte att räcka utan det kommer att behövas mer.

Jag har fortfarande samma argumentation. Om man bara tittar på en siffra och säger att så här blir det, då blir det så. Men man kan säga: Jag ska ned under det där. Vi ska ned till EU:s lägsta arbetslöshet, och det kommer att kräva mer. Det kommer säkert att kräva mer av utbildningsplatser. Det kommer säkert att kräva mer av beredskapsjobb, you name it. Jag kan säga att jag nästan struntar i vilket, bara människor kommer i arbete – och på sjysta villkor.

Med er politik gäller att sänka skatter. Det är det som gäller för alla de fyra borgerliga. Ni ska sänka skatter. Sedan läser vi i budgetförslagen hur det ska skäras ned. Det ska skäras ned i välfärden, för den har ni inte råd med. Om man skär ned i välfärden blir det färre jobb. Det ska skäras ned på utbildning. Och vad blir det då? De människor som i dag går arbetslösa kommer inte att kunna komma in i arbete, för där efterfrågas viss utbildning.

Era nedskärningar leder till högre arbetslöshet. Ni har en nedskärningsagenda, och vi har en investeringsagenda. Det är det som skiljer våra två politiska alternativ åt. Jag tänker stå upp för investeringar. Människor ska i arbete.

Anf. 33 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! I första hand är det inte arbetslöshetsmålet som Kristdemokraterna är kritiska till. Det vi är kritiska till är att ni distinkt chockhöjer skatten på jobb och företagande. Ni ökar trösklar in på arbetsmarknaden, och ni gör det dyrare att anställa.

Vi kan titta på olika siffror. Jag lyfte fram en siffra som statsministern verkar döma ut i sitt eget finansdepartements prognos, där man också har tagit in beräkningar med tanke på regeringens politik. Arbetsförmedlingen har sedan vår senaste debatt gett en prognos för att arbetslösheten i Sverige

kommer att vara 7,5 procent. Vi är inte nöjda med det, men regeringens politik kommer att leda till att färre får jobb och fler står utanför.

De enda som verkar tro på arbetslöshetsmålet är Stefan Löfven själv och möjligen hans talskrivare och några i regeringen. Alla andra dömer ut det. Hur ska vi nå upp till målet om Europas lägsta arbetslöshet 2020, Stefan Löfven?

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! När det gäller att chockhöja skatter vill jag säga att under den förra regeringens åtta år i regeringsställning chocksänktes landets skatter – därav det stora underskott som ni lämnade efter er. Vad blev resultatet? Hade ni lägre arbetslöshet när ni lämnade än när ni tillträdde? Nej, ni hade högre arbetslöshet.

En åtgärd som ni kostade på er var ungdomsarbetsgivaravgiften. Den har sammanlagt kostat svenska skattebetalare ungefär 110 miljarder kronor, och den ledde till högre ungdomsarbetslöshet. När ska ni lära er?

Vi säger: Vi måste investera i infrastrukturen så att tågen går i tid och människor kan förflytta sig, i bostäder så att man kan flytta dit jobben finns, i näringspolitik så att vi får nya växande företag, i utbildning så att människor kan ta jobb och i svensk välfärd, för välfärden stärker också sysselsättningen.

(Applåder)

Regeringens jobbpolitik

Anf. 35 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Som vi alla vet, och som vi precis hörde, har Löfven-regeringen ett mål om att ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Det är inte mycket att säga om det målet. Det är ett tufft och ambitiöst mål.

Vi i Centerpartiet har presenterat många förslag, såväl innan som efter valet, som skulle kunna ta oss en bra bit på vägen, inte minst genom att göra det enklare och billigare för de små och växande företagen, jobbskaparna, att anställa. Vi måste modernisera den svenska arbetsmarknaden i grunden.

Problemet, som vi har varit inne på tidigare, herr talman, är att regeringens politik i stället tar oss längre från regeringens eget mål. Skattehöjningar på jobb och företagande och förändringar i transfereringssystemen håller folk utanför arbetsmarknaden längre än i dag. Retoriken säger en sak, men politiken gör någonting annat.

Är det politiken eller retoriken du kommer att backa från, Stefan Löfven? I dag går orden och verkligheten inte ihop.

Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag får återigen påminna om hur verkligheten ser ut. Arbetslösheten sjunker nu. Den sjunker för långtidsarbetslösa, den sjunker för ungdomar och den sjunker på totalen. Sysselsättningsgraden ökar. Antalet sysselsatta människor är ungefär 70 000 fler än för ett år sedan. Det är bra, men det räcker inte.

Nu noterar jag att också Centerpartiet börjar komma med i målet. Kristdemokraterna och Centern tycker att det är ett bra mål, och det är roligt att ni kommer med och att ni också ser att vi behöver sätta ett tydligt mål. Då är vi överens om det, och det tackar jag för. Men låt oss också se till att vi vidtar de åtgärder som behövs. En sådan är att människor faktiskt måste vara utbildade för att de ska kunna ta de jobb som finns. Ni måste också se detta. Människor behöver ha en utbildning för att de ska kunna söka rätt jobb. Det här är en av de stora bristerna i dag.

Jag tänker fortsätta investera i det här. Jag tänker inte sänka skatterna som de borgerliga partierna vill, och jag tänker definitivt stå upp för en svensk arbetsmarknad som står för den svenska modellen.

Anf. 37 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Först och främst ska vi vara tydliga med att bara för att ett mål inte är dåligt innebär det inte att det är bra. Det finns bättre sätt att mäta framgång på det här området.

Problemet är att det inte bara är vi i oppositionen som inte tror på regeringens jobbpolitik. Ingen gör det. Svenskt Näringsliv gör det inte, LO gör det inte, expertmyndigheterna gör det inte och Finansdepartementet gör det inte.

Om Stefan Löfven lägger om politiken och gör den bättre ska han se att prognoserna också ser lite bättre ut.

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag gör det som krävs för att människor ska komma i arbete, och det krävs investeringar. Vi måste ha tåg som går i tid, både för företagen och för människorna. Vi måste ha bostäder så att människor kan flytta dit där jobben faktiskt finns.

Jag tänker göra det som krävs för att det faktiskt sker. Då räcker det inte med skattesänkningar. Ni prövade den politiken i åtta år, och ni lämnade ett fögderi med högre arbetslöshet än när ni tillträdde. När ska ni lära er?

(Applåder)

Målet om full sysselsättning

Anf. 39 BERIT HÖGMAN (S):

Herr talman! Social tillit är en viktig byggsten i samhällsbygget – känslan av att vi allihop omfattas av samma regelverk och att vi inför lagen är lika. Vi socialdemokrater har en politik som bygger på att vi som medborgare har både rättigheter och skyldigheter, exempelvis för att den svenska modellen ska fungera. Ett tydligt exempel på det är att alla som kan arbeta också ska göra det. Målet är, som statsministern har varit tydlig med här i dag, full sysselsättning. Det är ett centralt mål.

Vad gör regeringen, och vad kan regeringen göra, för att denna inställning ska präglade alla våra regelverk och all vår politik?

Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är helt rätt som Berit Högman säger att det är centralt i den socialdemokratiska politiken och i regeringens politik att människor kommer i arbete. Det här är i grunden en värderingsfråga. Menar vi allvar med att alla människor ska ha sin frihet och kunna utveckla sina liv måste de kunna försörja sig. Där går en tydlig gräns. Det handlar om plikt och om rätt. Vårt samhälle ska byggas precis på detta: plikt och rätt. När jag går arbetslös och får stöd från arbetslöshetsförsäkringen ska jag också stå till arbetsmarknadens förfogande.

Ett exempel på hur vi kan addera till det är att vi nu vill ändra reglerna så att du när du får försörjningsstöd av kommunen också ska stå till arbetsmarknadens förfogande, självklart under förutsättning att du är i skick att arbeta. Det är ytterligare ett sätt att addera plikt och rätt.

Kapaciteten i asylmottagandet

Anf. 41 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Sverige tog under förra året emot över 160 000 personer som flytt från krig och förföljelse. Att ge de här människorna en god start i vårt land är en stor och viktig uppgift.

Regeringen har inlett ett nytt samhällsbygge för att höja kapaciteten i mottagandet och tidigt ge människor en möjlighet att etablera sig i samhället. Det som förenar alla oss invånare är byggandet av Sveriges gemensamma framtid – byggandet av en framtid som är mänsklig och inkluderande och ett samhälle där alla har samma rättigheter och skyldigheter.

Därför vill jag fråga statsministern vilka åtgärder som regeringen vidtar för att höja kapaciteten och skapa en bättre etablering.

Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är helt avgörande, som Maria Ferm här tar upp, att vi kan se till att de människor som kommer hit får samma delaktighet i vårt samhälle som alla andra. Det är en mycket viktig ideologisk fråga, och den är faktiskt också ekonomisk.

Vi har sedan en tid tillbaka jobbat mycket systematiskt med detta och är i full gång med att vända så att vi får tidigare aktiviteter för dem som kommer till oss. Jag ska ge några exempel. Man ska kunna få undervisning i svenska för invandrare redan under asyltiden. Vi ska ha tidigare validering för att se vilken utbildning och vilken kompetens som människor har och vad de kan behöva komplettera med. Vi ska ha tidigare insatser när det gäller utbildning för att alla ska komma till sin rätt. Vi har snabbspåren som har utvecklats tillsammans med arbetsmarknadens parter. Vi har tillskjutit nästan 10 miljarder kronor till kommunerna. Vi har dessutom höjt schablonbeloppen för kommuner som tar emot, och vi har inte minst sett till att *alla* kommuner ska göra rätt för sig.

Anf. 43 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Jag tror att jag och statsministern är överens om att kvaliteten i förskolan är viktig och att det behövs förskollärare som arbetar i förskolan för att kvaliteten i verksamheten ska vara hög.

I Stockholms läns kommuner har alla en stor utmaning när det gäller att hitta förskollärare. Bristen är stor, och det leder till att kommunerna har svårt att upprätthålla kvaliteten. Dessutom har man stora utmaningar när det gäller att få fram platser i takt med att befolkningen växer.

Regeringen har beslutat att utöka antalet platser på förskollärarytbildningen på universitet och högskolor. Men det är pengar som tyvärr inte kommer Stockholmsregionen till del. Där har man i stället tvingats minska utökningen av antalet platser. Det gör att det kommer att utbildas alldeles för få förskollärare i den här regionen, trots att Stockholmsregionen är en av de regioner som har lägst andel förskollärare.

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Som Maria Stockhaus mycket riktigt påpekar måste vi få upp antalet förskollärare. Det är därför vi höjer det antalet. Vi måste få fler. Vi skjuter till pengar till universiteten för att de ska ha den möjligheten.

Tidigare skars antalet utbildningsplatser ned. Det var precis vad Sverige inte behövde. Nu ser vi till att höja kapaciteten vid universiteten. Vi ska också höja kvaliteten på lärarutbildningen.

Det finns ingen ändring i vår politik på det området. Det gäller fortfarande. Men det är samma sak här som i all annan politik. Det krävs att vi får in skatteintäkter. Det här är inte en fråga som knäcks genom att man sänker skatterna. Den löses genom att vi för till resurser till universiteten. Och det tänker vi fortsätta göra.

Utvisning av kriminella utländska medborgare

Anf. 45 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Utvisning av kriminella utlänningar har varit gravt eftersatt i Sverige under lång tid. Färska statistik som jag har begärt att få ut visar att andelen utlänningar av de nyintagna på anstalter har ökat snabbt, från 29 procent 2011 till hela 41 procent 2015.

Samtidigt visar det sig att andelen utlänningar som döms till utvisning i samband med dom har minskat, från 22 procent till 17 procent sedan 2011. Det är alltså mindre än en femtedel.

Om vi tittar specifikt på våldsbrott kan vi se att endast 8 procent dömdes till utvisning år 2015. Det har gått ned från 12 procent år 2011. Och för till exempel sexualbrott har det gått ned från 38 procent till 22 procent.

Vi har alltså en situation där andelen utländska medborgare som tas in för brott ökar kraftigt samtidigt som de utvisas i allt lägre grad.

Sverigedemokraterna har i flera år krävt att detta ska ändras. Ämnar regeringen åtgärda reglerna så att utvisning blir huvudregel snarare än som i dag undantag?

Statsministerns
frågestund

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det är viktigt att vi står upp för rättsstaten i vårt land. Vi ska ha ordning och reda och säkerhet för medborgare. I det ligger att man döms till straffsätser eller får påföljder för brott.

När det gäller kriminalitet bland dem som kommer hit och söker asyl, också bland dem som har fått uppehållstillstånd, är det på det sättet i Sverige i dag att man, om man under tiden man söker asyl i Sverige, begår en grov kriminell handling kan få nej bara på grund av detta. Om man har fått asyl och begår ett tillräckligt grovt brott i dag kan man också utvisas på grund av det.

Regeringen har inte några förslag när det gäller huruvida de straffsätserna ska ändras. Vi arbetar däremot med hur vi ska förhindra sexualbrott och hur vi ska ta hand om sexualbrottsförbrytare. Kvinnor måste kunna känna sig säkra på våra gator.

Vi återkommer till det.

Rekryteringen av lärare

Anf. 47 LENA EMILSSON (S):

Herr talman! Det finns ett stort behov av att rekrytera lärare i Sverige. Trots att vi nu ökar antalet utbildningsplatser kommer det inte att räcka. Det är ett bekymmer. Vi behöver därför andra vägar in i läraryrket.

Kan statsministern säga någonting om hur vi kan utveckla andra vägar in i läraryrket, utöver att utöka antalet utbildningsplatser?

Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Som Lena Emilsson mycket riktigt påpekar har vi även här ett stort åtagande framför oss. Det handlar om att 60 000–70 000 lärare måste till på några år.

En del av dem säkras man upp genom att de som egentligen skulle ha gått i pension blir kvar några år till. Det är *ett* sätt att göra det. Men det är inte det hållbara sättet. Det hållbara är att se till att vi utbildar fler lärare. Det har vi gjort.

Ytterligare ett sätt som vi arbetar med är att se till att människor som har akademisk examen och erfarenhet från ett yrke och som behöver lägga på en pedagogisk utbildning ska kunna få det. Vi vill förbättra villkoren för det så att fler som kanske är väldigt bra på matematik men inte är lärare kan få en pedagogisk utbildning för att bli lärare i matematik.

Det är en väg som vi vill pröva. Jag tror att den kommer att vara väldigt framgångsrik. Jag hoppas att många vill komma in på lärarbanan. Vi behöver fler lärare.

Avveckling av Vattenfalls kolgruvor i Tyskland

Anf. 49 JENS HOLM (V):

Herr talman! Vattenfall försöker sälja sin kolkraft i Tyskland. Det har regeringen och statsminister Stefan Löfven gett sitt godkännande.

Enligt nya uppgifter som kom den här veckan erbjuds Vattenfall ett pris på bara en tiondel av det som man tidigare har förespeglat. Bara ungefär 2–3 miljarder väntas man få för sina tillgångar i Tyskland.

Med anledning av det bottenerbjudandet skulle jag vilja fråga statsministern: Vore det inte bättre att ge Vattenfall i uppdrag att successivt avveckla kolkraftsverksamheten i Tyskland, i stället för att sälja till det här bottenpriset? Det handlar om gigantiska utsläpp, mer än Sveriges samlade utsläpp av växthusgaser på ett helt år.

Det vore bättre för klimatet, och nu kan vi se att det också vore bättre för ekonomin, att successivt avveckla i stället för att sälja till underpris. Tycker inte statsministern det?

Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Vattenfall har och ska ha ett tydligt uppdrag att successivt dra ned på sina fossila energikällor och gå över till fossilfritt. Man har också ett uppdrag härifrån, från Sveriges riksdag, om att sköta verksamheten på ett affärsmässigt sätt. Det är rätt ordning. Den ska vi hålla fast vid.

Vi har sett till att ta ett helhetsgrepp om Vattenfalls styrelse, både när det gäller att tydliggöra klimatperspektivet för Vattenfall och när det gäller styrelsetillsättningen.

Därutöver menar jag att det är helt rätt att det är styrelsen, företagets ledning, som ska hantera de konkreta affärssituationerna. Det ska inte göras härifrån. Det ska göras av dem som är tillsatta. De ska leva upp till reglerna och direktiven och göra det på ett affärsmässigt sätt.

En sak är klar: Vattenfall kommer inte, och inte heller Sverige, att kunna styra Tysklands energipolitik.

Mottagandet av ensamkommande barn

Anf. 51 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! I förra veckan kom Socialstyrelsens kartläggning för januari över arbetet med ensamkommande barn. Man pekar särskilt på hur allvarlig situationen är när det gäller att socialtjänsten inte hinner träffa alla barn som är i behov av placering, i HVB-hem eller i en familj.

Barnombudsmannen kom också med sin rapport som är baserad på samtal med ensamkommande barn. I rapporten lyfts bland annat samma saker fram men också att barn inte får en god man.

Det här innebär såklart risker, på boenden som kan bli otrygga men även för de enskilda barnen som inte får sina behov tillgodosedda.

Kristdemokraterna föreslog före jul att vi behöver inrätta en nationell socialkrisjour för att hantera den svåra situation som många socialtjänster har.

Är regeringen beredd att vidta en sådan åtgärd för att avlasta, hjälpa till och se till att barnens rättigheter kan tillgodoses?

Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Om det ska vara exakt en kommission eller inte får vi se, men vi måste ha ett systematiskt arbete med våra kommuner om hur vi ska säkerställa att barnen får den vård, det stöd, den omsorg de behöver, så att de utreds i den omfattning som behövs. Det är helt uppenbart.

Tidigare i veckan var jag i Mölndal och pratade med kommunledningen, Rädda Barnen och Kommunals fackliga företrädare om just det faktum att vi under kort tid har sett en rejäl tillväxt av HVB-hem. Över landet handlar det om 30–40 procent. Det är klart att socialtjänsten då ansträngs.

Det var därför det var rätt av oss att ta ned antalet asylsökande. Vi måste kunna hantera situationen.

Regeringen har tillfört 1 miljard över fyra år, under den här mandatperioden – 250 miljoner kronor per år – för att stärka upp den psykiska barn- och ungdomsvården. Vi ser nämligen att det finns ett större behov.

Om det ska vara en kommission eller inte får vi se, men ja, det ska finnas ett systematiskt arbete med kommunerna.

Framtiden för svensk industri

Anf. 53 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Det går bra för stora delar av svensk industri. Det rapporteras allt oftare om nya investeringar, nya försäljningsrekord och nyanställningar.

Samtidigt står industrin inför en rad utmaningar. Vi är mitt uppe i det som brukar benämnas den fjärde industriella revolutionen, och digitalisering och automatisering förändrar påtagligt förutsättningarna för produktionen. Konkurrensen blir allt hårdare.

Men automatisering och robotisering i så kallade smarta fabriker gör det också mer attraktivt att tillverka i Sverige, och när jag är ute på företag möts jag ofta av en stark vilja från alla som jobbar att vara en påtaglig del av utvecklingen.

Min fråga till statsministern är därför: Vad avser statsministern att göra för att främja industriell produktion i Sverige?

Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Per-Arne Håkansson gör rätt i att tala om hur vi stärker industrin. Det finns de i Sverige som tror att vi inte ska ha någon industri eller tillverkning kvar i landet. Jag menar att det är helt fel väg att gå.

Det är därför regeringen nu utarbetar en ny industrialiseringsstrategi. Sverige kan ha en stark plats på en växande världsmarknad. Vi ska ha det, och då ska vi inte vara rädda för den nya tekniken.

Jag citerar gärna Göran Johansson, legendariskt kommunalråd i Göteborg och före detta klubbordförande på SKF. Han fick en gång frågan: Är du inte rädd för den nya tekniken, som tar jobb? Han svarade: Nej, jag är rädd för den gamla tekniken, för den kommer att ta fler jobb.

Vi hör rätt ofta domedagsprofetior: Om vi får den här utvecklingen försvinner alla jobb. Jag tror att vi ska ta vara på digitaliseringen och göra det i en strategi tillsammans med industrin. Det kommer att innebära större möjligheter för Sverige att ha jobb här när lönekostnaden inte längre är samma konkurrensfaktor som den en gång har varit. Det är en stor möjlighet för Sverige.

Anf. 55 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Matlandet Sverige var en satsning på svenska livsmedel ur flera olika perspektiv. Det var bra för produktionen, det var bra för turismen, det var bra för förädlingen och det var bra för exporten. Det ökade också intresset för svensk mat och svenska livsmedel.

Vid regeringens tillträde utlovades en livsmedelsstrategi som skulle innehålla inte bara allt det Matlandet Sverige inte innehöll utan otroligt mycket mer.

Matlandet Sverige avslutades, men regeringens strategi fortsätter att lysa med sin frånvaro. Det har ordnats möten och seminarier runt om i Sverige för att samla in synpunkter till den nya strategin. Regeringens vision har varit att anta strategin med ett brett klubbslag i riksdagen.

Propositionen som var utlovad till april dröjer nu till i juni. Jag vill därför fråga statsministern när vi i oppositionen kommer att få se texten till en ny livsmedelsstrategi.

Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag kan inte ge något direkt svar på vilket datum den propositionen kommer. Ansvariga statsrådet Bucht håller på att arbeta med den.

Vi delar dock uppfattningen att det här är viktigt. Det ser man bland annat när man tittar på hur mycket livsmedel vi importerar i förhållande till hur mycket vi konsumerar i landet. Jag är säker på att vi skulle kunna ha en högre grad av tillverkning här.

Det gäller inte minst ekologiska livsmedel. Senast i dag kunde vi läsa att konsumtionen av ekologiska livsmedel ökar rätt dramatiskt. Det är bra för Sverige, för här tror jag att vi har en konkurrensfördel.

Jag tror också att vi har väldigt starka varumärken som går att göra mer av – ostar, inte minst, men det finns även andra livsmedel som är starka svenska varumärken.

Låt oss ta fram den här strategin tillsammans! Livsmedelssektorn behöver den, vill ha den och uppmanar oss att se till att slutföra den.

Däremot, Åsa Coenraads, kan jag tyvärr inte säga vilket datum den kommer. Ansvarigt statsråd håller på med den. Arbetet pågår.

Vi-och-de-tänkandet

Anf. 57 ANNA WALLENTHEIM (S):

Herr talman och statsministern! I går var det Förintelsens minnesdag, en dag då vi kan minnas och hedra Förintelsens offer. Men det är också en dag då vi kan minnas att det bland annat var människors fördomar som ledde till att det här kunde hända. Det är en dag då vi kan minnas att bland annat människors tystnad kan vara förödande. Framför allt är det en dag att minnas så att vi aldrig glömmet.

I dag lever vi tyvärr i en tid då dessa fördomar inte bara hör till det förflutna. Både i Sverige och i Europa ser och hör vi hur olika former av hat växer sig allt starkare.

Statsministerns
frågestund

Människor har en tendens att dela in sig i ”vi och de”. Därför är min fråga till statsministern: Hur kan vi möta och förhindra detta, både nu och i framtiden?

Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag tackar mycket för den frågan, för den behövs. Vi måste diskutera splittring och motsättningar så mycket mer i vårt land.

Jag är orolig. Bara att delta i synagogans högtidlighållande av minnet av dem som drabbades av Förintelsen är en oerhört stark upplevelse, likaså att förstå att människor känner rädsla för att de har en judisk identitet. Vi måste prata mycket mer om detta.

Det finns de som tror på detta och har det som ideologi. Men det finns alltför mycket som bygger på att vi inte möts över olika gränser och mellan olika grupper i vårt samhälle. Vi måste ha en mycket mer systematisk diskussion om hur Sverige faktiskt ska vara.

Vi har gett ett utökat uppdrag till Forum för levande historia, bland annat gentemot skolorna, att prata om Förintelsen och utbilda om den men också att utbilda om rasism, antisemitism och intolerans. Vi måste ta oss an det här på ett mycket systematiskt sätt.

Global deal

Anf. 59 MARIA ANDERSSON WILLNER (S):

Herr talman och statsministern! De 62 rikaste i världen äger i dag lika mycket som hälften av jordens befolkning. Att klyftorna växer är dåligt för alla. Att då kräva sänkta ingångslöner, som svenska borgerliga partier gör, är i otakt med tiden. I dag varnar till och med Världsbanken och IMF för att växande klyftor hämmar tillväxten.

Men utvecklingen är möjlig att bryta. Det är dags för en Global deal, en uppgörelse mellan arbete och kapital om bland annat bättre arbetsmiljö och ett globalt lönelöft.

Hur tänker statsministern om Global deal? Hur skapar vi sjysta villkor för löntagare runt om i världen i samarbete och dialog mellan arbetsgivare och fackliga organisationer, mellan politik och samhälle?

Jag vet att statsministern tog upp frågan om Global deal på Världsekonomiskt forum i Davos. Hur mottogs statsministerns initiativ?

Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Diskussionen om klyftor är helt avgörande för att vi ska kunna skapa ett samhälle där människor känner delaktighet. Då får inte klyftorna vara för stora. Det är en enorm brist i vårt land och ute i världen.

Global deal bygger på att vi har en global ekonomi nu, och då har vi i grund och botten också en global arbetsmarknad. Då måste den arbetsmarknaden i det globala perspektivet kännetecknas av sjysta villkor.

Att åstadkomma det kräver en dialog mellan arbetsgivare, företag, arbetstagare, fackliga organisationer och samhället. Det är min övertygelse. Hur åstadkommer vi det? Hur åstadkommer vi en samsyn där samhället står upp för sjysta villkor och grundläggande mänskliga fackliga villkor, där företagen är beredda att förhandla på lokal, regional och nationell nivå

och där de fackliga organisationerna tar ansvar för utvecklingen av företagen?

Ja, jag mötte mycket positiva reaktioner. Jag för en dialog med både ILO och OECD och tänker fortsätta den.

Anf. 61 ANDRE VICE TALMANNEN:

Det finns inga ytterligare anmälda frågeställare och därmed är dagens frågestund avslutad. Jag vill tacka statsministern och deltagande ledamöter.

Prot. 2015/16:60
28 januari

Statsministerns
frågestund

§ 7 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

KOM(2015) 668 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en europeisk resehandling för återsändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt

Motioner

med anledning av prop. 2015/16:81 Åtgärder mot missbruk av svenska pass

2015/16:3316 av Roger Haddad m.fl. (L)

2015/16:3317 av Beatrice Ask m.fl. (M, C, L, KD)

2015/16:3318 av Kent Ekeröth och Adam Marttinen (SD)

§ 8 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 januari

2015/16:333 Ökande kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Turkiet

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:334 Situationen för det assyriska folket i al-Hasakah-provinsen

av *Robert Hannah* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:335 Polisens resurser och beredskap

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:336 Svensk energiförsörjning

av *Ulf Berg* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2015/16:337 Offentlig upphandling

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2015/16:338 Utmaningar för svenskt företagsklimat

av *Ulf Berg* (M)

till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 januari

2015/16:687 Situationen för anställda hos Migrationsverket

av *Markus Wiechel* (SD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2015/16:688 Backaundantaget för trängselskatten

av *Cecilia Magnusson* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2015/16:689 Fortsättning av Alliansens arbete för att fasa ut hormonstörande ämnen

av *Johan Hultberg* (M)

till klimat- och miljöminister *Åsa Romson* (MP)

2015/16:690 Lättare villkor för adoptivföräldrar

av *Thomas Finnborg* (M)

till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

2015/16:691 Medlemskap i Stratcom

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2015/16:692 Regelförändringar inom plan- och bygglagen

av *Hans Rothenberg* (M)

till statsrådet *Mehmet Kaplan* (MP)

2015/16:693 Fortsatt arbete mot antibiotikaresistens

av *Åsa Coenraads* (M)

till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2015/16:694 Svenska flygstridskrafterns operativa markmålsbekämpningsförmåga

av *Allan Widman* (L)

till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

2015/16:695 Öresundsintegrationen och id-kontrollerna

av *Hans Wallmark* (M)

till statsrådet *Kristina Persson* (S)

2015/16:696 Småskalig produktion av bivaxsalva

av *Sara Karlsson* (S)

till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:697 Backaundantaget

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 27 januari

2015/16:597 Jämställdhet på riktigt

av *Boriana Åberg* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2015/16:617 Organisationsbidrag

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:623 Oro över nedläggning av AF-kontor i Värmland

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:625 Cypern

av *Tobias Billström* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:624 Marockos kriminalisering av homosexualitet

av *Jonas Gunnarsson* (S)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:630 Lika konkurrensvillkor för landsbygden

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:631 Pengar till bredbandsutbyggnad

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2015/16:627 Polisens information till allmänheten

av *Pia Hallström* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:626 Barn och unga från Marocko som vistas illegalt i Sverige

av *Pia Hallström* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:628 Energipolitikens inverkan på elpriset

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2015/16:629 Elprisområden

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2015/16:632 Kompensation till lantbrukare för merkostnader till följd av försenade EU-ersättningar

av *Jonas Jacobsson Gjörtlér* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:633 Möjlighet till tidigare utbetalningar av EU-ersättningar till lantbrukare för år 2016

av *Jonas Jacobsson Gjörtlér* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:635 Barlastvattenkonventionens ikraftträdande

av *Johan Hultberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:634 Skadeinsekten asiatiska långhorningen
av *Johan Hultberg* (M)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:637 Säkerhetspolisens tillgång till Migrationsverkets asyl-system
av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2015/16:636 Färre kontroller av boenden för barn
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2015/16:642 Situationen för marockanska gatubarn
av *Sofia Damm* (KD)
till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:640 Minskade resurser till Inspektionen för vård och omsorg
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:641 Försvarsindustrin och dess antikorrupsionsarbete
av *Lena Asplund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:643 Mobilt rekryteringskontor
av *Lena Asplund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:639 Kontakt med länder som hyr JAS 39 Gripen
av *Lena Asplund* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:660 Risker med ett ökat försvarssamarbete med Finland
av *Lotta Olsson* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:644 Kontakter med Danmark angående id-kontroller
av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:646 Åtgärder mot EU:s felaktiga utbetalningar
av *Hans Rothenberg* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:661 Skottsäkra västar till hemvärnet
av *Lotta Olsson* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2015/16:647 Avvisade svenskar i Danmark
av *Anders Åkesson* (C)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:648 Konsekvenser för näringslivet av lagstiftningen om id-krav
av *Anders Åkesson* (C)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:649 Körkort
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:656 Beslagtagande av asylsökandes ägodelar
av *Richard Jomshof* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:652 Krafttag mot barnäktenskap

av *Richard Jomshof* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:654 Sysselsättning för intagna i fängelser

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:655 Behandlingsprogram för intagna i fängelser som inte kan svenska

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:653 Brott begångna av ensamkommande flyktingbarn

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:657 Förväntade effekter på sjukfrånvaron av regeringens åtgärdsprogram

av *Lotta Finstorp* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:659 Prövningen av arbetsförmågan vid sloandet av den bortre tidsgränsen

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2015/16:658 Arbetslösheten bland utrikes födda

av *Lars-Arne Staxäng* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

Prot. 2015/16:60

28 januari

§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.58.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 12.32 och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 4 Svar på interpellation 2015/16:273 om skydd för offer för hämndporrbrott.....	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 2 EDWARD RIEDL (M)	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 4 EDWARD RIEDL (M)	5
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 6 EDWARD RIEDL (M)	6
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
§ 5 Svar på interpellation 2015/16:320 om Veteranutredningen.....	7
Anf. 8 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	7
Anf. 9 ALLAN WIDMAN (L).....	8
Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	8
Anf. 11 ALLAN WIDMAN (L).....	9
Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	10
Anf. 13 ALLAN WIDMAN (L).....	10
Ajournering.....	11
Återupptagna förhandlingar	11
§ 6 Statsministerns frågestund	11
Anf. 14 ANDRE VICE TALMANNEN	11
<i>Kontrollen över de offentliga finanserna.....</i>	<i>11</i>
Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M).....	11
Anf. 16 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M).....	12
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	12
<i>Asylpolitiken och välfärden</i>	<i>13</i>
Anf. 19 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	13
Anf. 20 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 21 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	14
Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	14
<i>Marknadshyror.....</i>	<i>14</i>
Anf. 23 JONAS SJÖSTEDT (V).....	14
Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	15
Anf. 25 JONAS SJÖSTEDT (V).....	16
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	16
<i>Utveckling av kärnkraften</i>	<i>16</i>
Anf. 27 JAN BJÖRKLUND (L).....	16
Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	17
Anf. 29 JAN BJÖRKLUND (L).....	17
Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18

<i>Regeringens arbetsmarknadspolitik</i>	18	Prot. 2015/16:60
Anf. 31 ANDREAS CARLSON (KD)	18	28 januari
Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	19	
Anf. 33 ANDREAS CARLSON (KD)	19	
Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	20	
<i>Regeringens jobbpolitik</i>	20	
Anf. 35 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	20	
Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	20	
Anf. 37 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	21	
Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	21	
<i>Målet om full sysselsättning</i>	21	
Anf. 39 BERIT HÖGMAN (S).....	21	
Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22	
<i>Kapaciteten i asylmottagandet</i>	22	
Anf. 41 MARIA FERM (MP)	22	
Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	22	
<i>Bristen på förskollärare</i>	23	
Anf. 43 MARIA STOCKHAUS (M).....	23	
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	23	
<i>Utvisning av kriminella utländska medborgare</i>	23	
Anf. 45 KENT EKEROTH (SD).....	23	
Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	24	
<i>Rekryteringen av lärare</i>	24	
Anf. 47 LENA EMILSSON (S)	24	
Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	24	
<i>Avveckling av Vattenfalls kolgruvor i Tyskland</i>	24	
Anf. 49 JENS HOLM (V)	24	
Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	25	
<i>Mottagandet av ensamkommande barn</i>	25	
Anf. 51 EMMA HENRIKSSON (KD).....	25	
Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	25	
<i>Framtiden för svensk industri</i>	26	
Anf. 53 PER-ARNE HÅKANSSON (S)	26	
Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	26	
<i>Den nya livsmedelsstrategin</i>	27	
Anf. 55 ÅSA COENRAADS (M)	27	
Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	27	
<i>Vi-och-de-tänkandet</i>	27	
Anf. 57 ANNA WALLENTHEIM (S)	27	
Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	28	
<i>Global deal</i>	28	
Anf. 59 MARIA ANDERSSON WILLNER (S).....	28	
Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	28	
Anf. 61 ANDRE VICE TALMANNEN.....	29	
§ 7 Bordläggning	29	
§ 8 Anmälan om interpellationer	29	
§ 9 Anmälan om frågor för skriftliga svar	30	
§ 10 Anmälan om skriftliga svar på frågor	31	
§ 11 Kammaren åtskildes kl. 14.58	33	